

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Τετάρτη, 17 Μαΐου 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ (ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΣ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β001

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ:

135 λεπτά

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΙΚΟΣΙ ΤΡΕΙΣ (23) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Εργασιακές Αξίες - Ποια είναι η σημασία τους στην επιλογή επαγγέλματος

Η επιλογή επαγγέλματος είναι το αποτέλεσμα μιας εξαιρετικά μακρόχρονης διαδικασίας, η οποία ξεκινά πολλά χρόνια προτού κάποιος αποφοιτήσει από το σχολείο και συνεχίζει για πολύ καιρό ακόμα μετά την αποφοίτησή του. Οι νέοι, μπροστά στη δύσκολη -κατά κοινή ομολογία- απόφαση για την εκπαιδευτική τους πορεία και την επιλογή επαγγέλματος, χάνονται ανάμεσα στους βαθμούς και την **επίδοση** στο σχολείο, στις τάσεις της αγοράς, στις «προφητείες των ειδικών», στις θετικές ή αρνητικές προοπτικές απασχόλησης, στη γνώμη των «σημαντικών άλλων» κ.λπ.

Ξεχνούν όμως κάτι πολύ βασικό και θεμελιώδες για την προσωπική τους ευτυχία: Τι είναι πραγματικά σημαντικό για αυτούς τους ίδιους! Τι θέλουν πραγματικά από τη σταδιοδρομία τους; Τι θα τους έκανε να νιώσουν **ικανοποίηση** και επιτυχία; Τι θα μπορούσαν να αντέξουν και τι όχι σε μια δουλειά και τι θα τους έφερνε στα όρια να παραιτηθούν; Επίσης ξεχνούν τι θα ήταν αυτό που θα τους γοήτευε περισσότερο σε μια δουλειά, ώστε η ενασχόλησή τους με αυτήν να τους **ωθεί** σε διαρκή αυτο-βελτίωση και προσωπική **ανάπτυξη**. Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα προκύπτουν από τη γνώση και συνειδητοποίηση των Αξιών που έχουν αναπτύξει στη ζωή τους.

Οι Αξίες, δηλαδή οι σταθερές απόψεις του ατόμου για το τι θεωρεί θεμελιακά σωστό ή λάθος, οι προτιμήσεις, οι στάσεις ζωής, οι ιδέες και οι γνώμες για διάφορα ζητήματα, επηρεάζουν, κατευθύνουν και καθορίζουν τη συμπεριφορά του και τις επιλογές του.[...] **Ειδικότερα για τις εργασιακές/επαγγελματικές αξίες, είναι γνωστό ότι αντιπροσωπεύουν τον βαθμό στον οποίο το άτομο θεωρεί την εργασία του αξιόλογη και κατάλληλη για το ίδιο, δηλαδή το τι επιθυμεί σχετικά με τα χαρακτηριστικά της εργασίας του.** Κάθε άτομο επιλέγει το επάγγελμά του σε σχέση με την έννοια διαφορετικών χαρακτηριστικών όπως της δύναμης, του γοήτρου, της αυτονομίας, των οικονομικών απολαβών, του ελεύθερου χρόνου, της δημιουργικότητας, της μονιμότητας, των εργασιακών συνθηκών, του αλτρουισμού, της κοινωνικής προσφοράς, της γνώσης, της ασφάλειας, της κοινωνικής θέσης, της επιρροής, του κύρους, της ευθύνης κ.λπ.

Οι διάφορες επαγγελματικές αξίες δεν έχουν την ίδια βαρύτητα για όλα τα άτομα. Άλλοι επιθυμούν υψηλές οικονομικές απολαβές από την εργασία τους και δεν ενδιαφέρονται να έχουν ελεύθερο χρόνο, κάποιοι επιθυμούν να έχουν ξεκάθαρα εργασιακά καθήκοντα χωρίς να χρειάζεται να παίρνουν πρωτοβουλίες ή ευθύνες, ενώ άλλοι θέλουν να χρησιμοποιούν τις ικανότητες και δεξιότητές τους για να έχουν κύρος, επιρροή, περισσότερες αρμοδιότητες και να παίρνουν αποφάσεις στο πλαίσιο της θέσης τους.

Μερικοί επιθυμούν να εργάζονται παρέχοντας υπηρεσίες σε ανθρώπους ή να δικτυώνονται και να οικοδομούν σχέσεις με τους άλλους, ενώ άλλοι προτιμούν την ατομική και απομονωμένη εργασία. Άλλοι ενδιαφέρονται για έναν καθαρό και άνετο χώρο εργασίας, άλλοι θέλουν δόξα, φήμη, γόητρο, αναγνώριση, προνόμια, άλλοι θέλουν να συνταξιοδοτηθούν νωρίς, κάποιοι ενδιαφέρονται να έχουν ποικιλία και ανανέωση στη δουλειά, άλλοι να έχουν κατάλληλες ανθρώπινες σχέσεις, καλό κλίμα εργασίας, πολιτισμένο περιβάλλον και ψυχολογική ασφάλεια... Ο πίνακας των επαγγελματικών αξιών δεν έχει τέλος...

Αυτό που πρέπει να κάνουν οι νέοι είναι να διερευνήσουν, να συνειδητοποιήσουν και να κάνουν ξεκάθαρες τις εργασιακές Αξίες που θεωρούν πιο σημαντικές και αντανακλούν περισσότερο τις πραγματικές επιθυμίες τους. Αν ιεραρχήσουν τις εργασιακές Αξίες τους με βάση το κατά πόσο θέλουν αυτές να πληρούνται στην καριέρα που θα επιλέξουν, τότε θα μπορέσουν να διεκδικήσουν και τη θέση που πραγματικά τους ταιριάζει, αυτή που θα τους οδηγήσει όχι μόνο σε επαγγελματική επιτυχία αλλά και σε προσωπική ευτυχία και πληρότητα.

Εύη Ροδά

Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/308437ergasiakes-axies-ποια-ειναι-i-simasia-toys-stin-epilogi-epaggelmatos>

Ημ. Ανάρτησης: 3 Ιανουαρίου 2020
(Διασκευή)

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευθεί στη μαθητική εφημερίδα του σχολείου σας.

(μονάδες 8)

Περιεχόμενο: (6 μονάδες)

Αναμένεται να γίνει αναφορά στα εξής σημεία: Επικοινωνιακό πλαίσιο: **(0,5 μονάδα)** [κειμενικό είδος: άρθρο], [συγγραφέας: Εύη Ροδά], [τίτλος: «Εργασιακές αξίες-Ποια είναι η σημασία τους στην επιλογή επαγγέλματος»], [θέμα: Η σημασία της ιεράρχησης των εργασιακών αξιών από τους νέους, ώστε να οδηγηθούν σε επαγγελματική επιτυχία και σε προσωπική ευτυχία και πληρότητα], [τόπος δημοσίευσης: ιστότοπος <https://www.alfavita.gr>]

Σημείωση:

Αναφορά σε δύο (2) τουλάχιστον στοιχεία: δίνεται 0,5 μονάδα

Αναφορά σε ένα (1) στοιχείο: μηδέν (0) μονάδες

1^η παράγραφος

- Οι δυσκολίες της επιλογής επαγγέλματος και οι παράγοντες που οδηγούν τους νέους σε αδιέξοδο.

(1 μονάδα)

2^η παράγραφος

- Τα κριτήρια τα οποία οφείλουν να λάβουν υπόψη τους οι νέοι, ώστε να οδηγηθούν στην ορθή επιλογή επαγγέλματος.
- Η γνώση και συνειδητοποίηση των Αξιών που έχουν αναπτύξει στη ζωή τους θα συμβάλει στην ιεράρχηση ορθών κριτηρίων.

(2 X 0,5 = 1 μονάδα)

3^η παράγραφος

- Διασαφήνιση των όρων «Αξίες» και «επαγγελματικές αξίες».
- Αναφορά στα διαφορετικά κριτήρια τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους οι νέοι, ώστε να καταλήξουν στην επιλογή επαγγέλματος, τεκμηριώνοντας με παραδείγματα που αφορούν όλους τους τομείς.

(2 X 0,5 = 1 μονάδα)

4^η παράγραφος

- Αναφορά στον ρόλο που διαδραματίζουν οι επαγγελματικές αξίες τεκμηριώνοντας με παραδείγματα που αφορούν στις διαφορετικές ομάδες ατόμων.

(1 μονάδα)

5^η παράγραφος

- Η σημασία της αποκρυστάλλωσης των εργασιακών αξιών από τους νέους.
- Η ανάγκη ιεράρχησης των εργασιακών αξιών, ώστε αυτές να πληρούνται ανάλογα με το επάγγελμα που θα επιλέξουν.
- Η ορθή επιλογή επαγγέλματος οδηγεί σε επαγγελματική επιτυχία και σε προσωπική ευτυχία και πληρότητα.

(3 X 0,5 μονάδα=1,5 μονάδες)

Δομή-Έκφραση: 2 μονάδες

- Χρήση συνδετικών λέξεων - αλληλουχία - συλλογιστική του κειμένου. Αν απλώς αντιγράφονται σημεία του κειμένου και αραδιάζονται ασύνδετα, δίνονται για τη δομή: **0 μονάδες**.
- Χρήση κατάλληλου λεξιλογίου, έκφραση-σύνταξη.

Βασικές επισημάνσεις:

- Για απλή αντιγραφή, χωρίς τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων: αφαιρούνται **4 μονάδες**.
- Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 170): αφαιρείται **1 μονάδα**.
- Πέραν των 200 λέξεων: αφαιρούνται **4 μονάδες**

A.I.2. Να γράψετε τον τρόπο πειθούς που χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην τρίτη (3^η) παράγραφο του κειμένου («Οι Αξίες...του κύρους, της ευθύνης κ.λπ.») και **ένα (1)** αντίστοιχο μέσο πειθούς. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 4)

Απάντηση:

ΤΡΟΠΟΣ ΠΕΙΘΟΥΣ (2 μονάδες)	ΜΕΣΟ ΠΕΙΘΟΥΣ (1 μονάδα)	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ (1 μονάδα)
Επίκληση στη λογική	<p>Τεκμήρια: - γενικά παραδεκτή αλήθεια</p> <p>Τεκμήρια: - παραδείγματα</p> <p>Επιχειρήματα: - προτάσεις κρίσεως</p>	<ul style="list-style-type: none"> • «Οι Αξίες...κατευθύνουν και καθορίζουν τη συμπεριφορά του και τις επιλογές του». • «Ειδικότερα για τις εργασιακές/επαγγελματικές αξίες, είναι γνωστό ότι αντιπροσωπεύουν...εργασίας του» • «... όπως της δύναμης, του γοήτρου, της αυτονομίας, των οικονομικών απολαβών...» • «Οι Αξίες...κατευθύνουν και καθορίζουν τη συμπεριφορά του και τις επιλογές του». • «Κάθε άτομο επιλέγει το επάγγελμά του σε σχέση με την έννοια διαφορετικών χαρακτηριστικών».

Σημείωση: Σε περίπτωση που οι μαθητές/-τριες γράψουν λανθασμένο μέσο πειθούς, αλλά είναι σωστή η τεκμηρίωση, τότε αφαιρούνται μόνο οι μονάδες από τη λανθασμένη απάντηση στο μέσο πειθούς.

A.I.3. «Ειδικότερα για τις εργασιακές/επαγγελματικές αξίες, είναι γνωστό ότι αντιπροσωπεύουν τον βαθμό στον οποίο το άτομο θεωρεί την εργασία του αξιόλογη και κατάλληλη για το ίδιο, δηλαδή το τι επιθυμεί σχετικά με τα χαρακτηριστικά της εργασίας του».

Να σχολιάσετε την πιο πάνω θέση της συγγραφέως και να αποδείξετε με **δύο (2)** δικές σας επιχειρήματα ότι η ιεράρχηση των κριτηρίων είναι σημαντική για την επιλογή επαγγέλματος (**60 - 80 λέξεις**).

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Σύντομος σχολιασμός (2 μονάδες)

Απόδειξη : (2 X 1 = 2 μονάδες)

Η ιεράρχηση των κριτηρίων είναι σημαντική για τους εξής λόγους:

- Θα υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες για επιτυχία στην επαγγελματική του αποκατάσταση.
- Η πλήρωση των κριτηρίων διασφαλίζει ένα αίσιο αποτέλεσμα.
- Είναι επιβεβλημένο το επάγγελμα να ανταποκρίνεται στις επιθυμίες, τα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες και τις κλίσεις του ατόμου.
- Πρέπει να καλύπτει τις υλικές ανάγκες του, ώστε να εξασφαλίζει αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, να προσφέρει ικανοποίηση και να καλλιεργεί τη δημιουργικότητά του.
- Είναι απαραίτητο να αξιολογούνται οι εργασιακές συνθήκες, ώστε να εναρμονίζονται με τις επιθυμίες και τις ικανότητες του ατόμου.
- Είναι ανάγκη η εργασία να εξασφαλίζει ελεύθερο και ποιοτικό χρόνο, που είναι απαραίτητος για τη σωματική και ψυχική υγεία του εργαζομένου.
- Η επιλογή επαγγέλματος πρέπει να είναι αποτέλεσμα ώριμης σκέψης, ώστε το επάγγελμα να αποτελεί πηγή χαράς και ευτυχίας, αφού θα είναι το αντικείμενο ενασχόλησης για το υπόλοιπο της ζωής του.

Σημείωση:

- Γίνεται δεκτή οποιαδήποτε άλλη τεκμηριωμένη και ορθά διατυπωμένη άποψη.
- Σε περίπτωση που οι μαθητές/-τριες δεν διατυπώσουν με επαρκή επιχειρήματα/παραδείγματα την προσωπική τους άποψη/θέση, να αφαιρείται **μία (1)** μονάδα.

A.I.4. Να αναγνωρίσετε έναν τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης (**4^{ης}**) παραγράφου («Οι διάφορες επαγγελματικές αξίες ... δεν έχει τέλος...»), να τον εξηγήσετε και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από την παράγραφο.

(μονάδες 3)

- **Τρόπος ανάπτυξης: Παραδείγματα (1 μονάδα)**

Εξήγηση: (1 μονάδα)

- Στη θεματική πρόταση διατυπώνεται η θέση/άποψη της συγγραφέως ότι οι διάφορες επαγγελματικές αξίες δεν έχουν την ίδια βαρύτητα για όλα τα άτομα.
- Στις λεπτομέρειες η πιο πάνω θέση/άποψη τεκμηριώνεται με συγκεκριμένα παραδείγματα π.χ. οικονομικές απολαβές, ελεύθερος χρόνος, ξεκάθαρα εργασιακά καθήκοντα κ.ά.

Τεκμηρίωση: (1 μονάδα)

Αποσπάσματα: «επιθυμούν υψηλές οικονομικές απολαβές ... δεν ενδιαφέρονται να έχουν ελεύθερο χρόνο,» «επιθυμούν να έχουν ξεκάθαρα εργασιακά καθήκοντα», «θέλουν να χρησιμοποιούν τις ικανότητες και δεξιότητές τους για να έχουν κύρος, επιρροή, περισσότερες αρμοδιότητες και να παίρνουν αποφάσεις στο πλαίσιο της θέσης τους.», «επιθυμούν να εργάζονται παρέχοντας υπηρεσίες σε ανθρώπους ή να δικτυώνονται και να οικοδομούν σχέσεις με τους άλλους, «ενδιαφέρονται για έναν καθαρό και άνετο χώρο εργασίας», « ενδιαφέρονται να έχουν ποικιλία και ανανέωση στη δουλειά ... και ψυχολογική ασφάλεια...»

- Τρόπος ανάπτυξης: σύγκριση αντίθεση (1 μονάδα)

Εξήγηση: Η συγγραφέας διατυπώνει την άποψή της για τον διαφορετικό ρόλο που έχουν οι επαγγελματικές αξίες στη ζωή του κάθε ατόμου. **(1 μονάδα)**

Τεκμηρίωση: (1 μονάδα)

«Άλλοι επιθυμούν υψηλές οικονομικές απολαβές από την εργασία τους ... , κάποιιοι επιθυμούν να έχουν ξεκάθαρα εργασιακά καθήκοντα ..., ενώ άλλοι θέλουν να χρησιμοποιούν τις ικανότητες και δεξιότητές τους για να έχουν κύρος, επιρροή ...», «Μερικοί επιθυμούν να εργάζονται παρέχοντας υπηρεσίες ..., ενώ άλλοι προτιμούν την ατομική και απομονωμένη εργασία». «Άλλοι ενδιαφέρονται για έναν καθαρό και άνετο χώρο εργασίας, άλλοι θέλουν δόξα, φήμη, γόητρο, αναγνώριση, προνόμια, άλλοι θέλουν να συνταξιοδοτηθούν νωρίς, κάποιιοι ενδιαφέρονται να έχουν ποικιλία και ανανέωση στη δουλειά, άλλοι να έχουν κατάλληλες ανθρώπινες σχέσεις, καλό κλίμα εργασίας, πολιτισμένο περιβάλλον και ψυχολογική ασφάλεια...»

- Τρόπος ανάπτυξης: αιτιολόγηση (1 μονάδα)

Εξήγηση:

- Στη θεματική πρόταση διατυπώνεται η θέση/άποψη της συγγραφέως ότι οι διάφορες επαγγελματικές αξίες δεν έχουν την ίδια βαρύτητα για όλα τα άτομα.
- Στις λεπτομέρειες αποδεικνύεται/αιτιολογείται η πιο πάνω θέση/άποψη .

(1 μονάδα)

Τεκμηρίωση: (1 μονάδα)

«Άλλοι επιθυμούν υψηλές οικονομικές απολαβές από την εργασία τους ... , κάποιιοι επιθυμούν να έχουν ξεκάθαρα εργασιακά καθήκοντα ..., ενώ άλλοι θέλουν να χρησιμοποιούν τις ικανότητες και δεξιότητές τους για να έχουν κύρος, επιρροή ...», «Μερικοί επιθυμούν να εργάζονται παρέχοντας υπηρεσίες ..., ενώ άλλοι προτιμούν την ατομική και απομονωμένη εργασία». «Άλλοι ενδιαφέρονται για έναν καθαρό και άνετο χώρο εργασίας, άλλοι θέλουν δόξα, φήμη, γόητρο, αναγνώριση, προνόμια, άλλοι θέλουν να συνταξιοδοτηθούν νωρίς, κάποιιοι ενδιαφέρονται να έχουν ποικιλία και ανανέωση στη δουλειά, άλλοι να έχουν κατάλληλες ανθρώπινες σχέσεις, καλό κλίμα εργασίας, πολιτισμένο περιβάλλον και ψυχολογική ασφάλεια...»

Σημείωση: Ο μαθητής μπορεί να τεκμηριώσει είτε δίνοντας αυτούσια τα αποσπάσματα, είτε δίνοντάς τα σε σημεία/ με δικά του λόγια.

A.I.5. Στην πρώτη (1^η) παράγραφο του κειμένου η συγγραφέας κάνει χρήση της μεταφορικής/συνυποδηλωτικής γλώσσας. Αφού αναφέρετε **ένα (1)** παράδειγμα, να εξηγήσετε ποιον σκοπό της συγγραφέως εξυπηρετεί με βάση το νόημα της λέξης ή της φράσης (αναφορά σε **δύο** στοιχεία).

(μονάδες 3)

Απάντηση:

Εντοπισμός παραδείγματος: (1 μονάδα)

- χάνονται ανάμεσα στους βαθμούς και την επίδοση στο σχολείο...
- στις «προφητείες των ειδικών»...

Εξήγηση - Σκοπός συγγραφέως:

- προκαλεί το ενδιαφέρον, τον προβληματισμό του δέκτη για το θέμα που αναπτύσσει όσον αφορά στη σωστή επιλογή επαγγέλματος
- επικαλείται το συναίσθημα του δέκτη-διεγείρει συναισθήματα για την επιλογή του ορθού επαγγέλματος για τον νέο

- δίνει έμφαση, ζωντάνια, παραστατικότητα στο φλέγον θέμα της επιλογής επαγγέλματος και των δυσκολιών που συναντά ο νέος
- κυριαρχεί η πολυσημία και η πολυδιάστατη ερμηνεία σε σχέση με την επιλογή επαγγέλματος και των δυσκολιών που συναντά ο νέος
- υιοθετούνται τρόποι έκφρασης, όπως μεταφορές, εικονοπλαστικός λόγος κ.ά.
- προσδίδει λογοτεχνική χροιά στο κείμενο

(2 X 1 = 2 μονάδες)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με μία (1) συνώνυμή τους, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τους τύπο και το νόημα της πρότασης:

α. [...] τους ωθεί σε διαρκή αυτο-βελτίωση...

β. [...] αυτο-βελτίωση και προσωπική ανάπτυξη...

(μονάδες 4)

Απάντηση:

ωθεί: παρακινεί, σπρώχνει, παροτρύνει, ενθαρρύνει, προτρέπει

ανάπτυξη: πρόοδος, εξέλιξη, άνοδος, ανέλιξη, ευημερία, προαγωγή

Σημείωση:

1. Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση **0,5** μονάδας
2. Για λανθασμένο γραμματικό τύπο: αφαίρεση **0,5** μονάδας
3. Αν υπάρχουν και τα δύο πιο πάνω είδη λαθών στην ίδια λέξη: αφαίρεση **0,5** μονάδας

A.I.7. Να αναλύσετε τις λέξεις «επίδοση» και «ικανοποίηση» στα συνθετικά τους μέρη και να σχηματίσετε **μία (1)** νέα απλή ή σύνθετη λέξη από το **δεύτερο (β')** **συνθετικό** της κάθε μιας.

(μονάδες 4)

	<u>Συνθετικά μέρη</u>	<u>Νέες απλές - σύνθετες</u>
επίδοση	επί + δίνω (δίδωμι, δίδω)	δοτικός, δότης, δόσιμο, ενδίδω, διαδίδω, διάδοση, μεταδίδω, αποδίδω, καταδίδω, μετάδοση, μεταδοτικός...
ικανοποίηση	ικανός + ποιώ	ποίηση, ποιητής, ποιητικός, παραποιώ, παραποίηση, μεταποιώ, μεταποίηση...

(συνθετικά 4Χ0,5=2 μονάδες)
(νέες απλές ή σύνθετες 2Χ1=2 μονάδες)

Σημείωση:

Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση 0,5 μονάδας

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Οι νέοι, μπροστά στη δύσκολη - κατά κοινή ομολογία - απόφαση για την εκπαιδευτική τους πορεία και την επιλογή επαγγέλματος, χάνονται ανάμεσα στους βαθμούς και την επίδοση στο σχολείο, στις τάσεις της αγοράς, στις «προφητείες των ειδικών», στις θετικές ή αρνητικές προοπτικές απασχόλησης, στη γνώμη των «σημαντικών άλλων» κ.λπ.».

Ως νέοι που προβληματίζεστε για την επαγγελματική σας αποκατάσταση να απευθύνετε επιστολή στον Πρόεδρο της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής. Σε αυτήν να αναπτύξετε τη σημασία της ορθής επαγγελματικής επιλογής για τους νέους (**δύο σημεία**) και να εξηγήσετε τον ρόλο του επαγγελματικού προσανατολισμού στο σχολείο, όσον αφορά στην επιλογή επαγγέλματος (**δύο σημεία**).

(Έκταση: 350-400 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ (12 μονάδες)

Πρόλογος: 1,5 μονάδα

Αναφορά στην ιδιότητα του πομπού κι επίκληση στην ιδιότητα και στο ήθος του δέκτη

Καθορισμός του θέματος της επιστολής και σύντομη αναφορά στα ζητούμενα

Κύριο Μέρος: 9 μονάδες

Πρώτο ζητούμενο:

Σημασία της ορθής επιλογής επαγγέλματος για τους νέους:

- Εξασφαλίζει ψυχική πληρότητα και ηρεμία γιατί πραγματοποιεί τις φιλοδοξίες και τα όνειρά τους, καταξιώνονται κοινωνικά και αποκτούν κύρος και υπόληψη στην κοινωνία.
 - Καλλιεργεί τις πνευματικές, ψυχικές, ηθικές και κοινωνικές αρετές τους. Ο εργαζόμενος που ασκεί με αγάπη το επάγγελμά του επιδιώκει διαρκή επιμόρφωση, αισθάνεται αυτοπεποίθηση στην υλοποίηση των επαγγελματικών του στόχων, αναπτύσσει πρωτοβουλίες και αποκτά κοινωνική συνείδηση προσφέροντας στο κοινωνικό γίγνεσθαι.
 - Συντελεί στην οικονομική, κοινωνική και πνευματική ανύψωσή τους.
 - Προσφέρει ηθική ικανοποίηση από τη συναίσθηση της προσφοράς τους στο κοινωνικό σύνολο και τους εμπυχώνει, γιατί συμβάλλουν και αυτοί στην οικονομική και πνευματική ευημερία του τόπου.
 - Συντελεί καθοριστικά στην οικονομική ανάπτυξη και την άνοδο του βιοτικού τους επιπέδου.
 - Συμβάλλει στην ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της εργασίας, οδηγεί σε μεγαλύτερη αποδοτικότητα, όταν το επάγγελμα εναρμονίζεται με τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους και τους προσφέρει οικονομική ανεξαρτησία.
 - Μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των γραμμάτων, των τεχνών και του πολιτισμού.
- ...

(2X2,25= 4,5 μονάδες)

Δεύτερο ζητούμενο:

Ρόλος του επαγγελματικού προσανατολισμού:

- Δημιουργεί τις προϋποθέσεις για αυτογνωσία, ώστε ο νέος να προσανατολιστεί στο επάγγελμα της επιλογής του ανάλογα με τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα και την ψυχοσύνθεσή του.
- Καθοδηγεί το άτομο σε σωστή κατεύθυνση και ενέργειες χωρίς να σπαταλά τον χρόνο του σε λανθασμένες πράξεις.
- Υποδεικνύει στον νέο την αναγκαιότητα του επαγγέλματος, τη φιλοπονία και την εργατικότητα.
- Πληροφορεί για δυσκολίες και προβλήματα ώστε να είναι προετοιμασμένος για ό,τι θα συναντήσει στην επαγγελματική του πορεία.

- Παρέχει τη δυνατότητα στο άτομο να εντοπίσει το επάγγελμα που του ταιριάζει προωθώντας την κοινωνική συνείδηση, καλλιεργώντας κοινωνικές αρετές και συντελώντας στην κοινωνική πρόοδο.
 - Ενημερώνει τον νέο για τα προσόντα που απαιτούνται για κάθε επάγγελμα, καθώς και για τις συνθήκες εργασίας.
 - Βοηθά τον νέο να συνειδητοποιήσει τη σοβαρότητα της επιλογής του επαγγέλματος, που είναι η πρώτη σπουδαιότερη πράξη για τη ζωή του. Έτσι, καλλιεργεί την ατομική ευθύνη για την επιλογή του.
 - Δίνει πληροφορίες για «κορεσμένα» επαγγέλματα και ενημερώνει υπεύθυνα και αντικειμενικά για τις δυνατότητες μελλοντικής αποκατάστασης.
- ...

(2X2,25 = 4,5 μονάδες)

Επίλογος: 1,5 μονάδα

Συμπέρασμα/ανακεφαλαίωση

Βασικές επισημάνσεις:

1. Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 480): αφαιρούνται **δύο (2) μονάδες**
2. Γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε άποψη – που δεν καταγράφεται πιο πάνω – αρκεί να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη
3. Αν ο/η μαθητής/-τρια δεν αναπτύξει τεκμηριωμένα τα σημεία αυτά, αλλά τα παρουσιάσει με συντομία, θα δοθούν σε κάθε ζητούμενο οι μισές μονάδες

B. ΔΟΜΗ (12 μονάδες)

- Μορφικά στοιχεία επιστολής (προσφώνηση – επιφώνηση) **(2 μονάδες)**
- Δομή αποδεικτικού λόγου (θέση, υποστήριξη, συμπέρασμα) **(4 μονάδες)**
- Δομή παραγράφων **(2 μονάδες)**
- Αλληλουχία ιδεών και σύνδεσή τους – Διάρθρωση ιδεών **(4 μονάδες)**

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ (12 μονάδες)

- Ύφος: ανάλογο του επικοινωνιακού πλαισίου και της επικοινωνιακής περιστασης **(2 μονάδες)**
- Σαφήνεια – σύνταξη **(4 μονάδες)**
- Ακριβολογία – επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου **(4 μονάδες)**
- Λεκτικός – εκφραστικός πλούτος **(2 μονάδες)**

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

(4 μονάδες)

- Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων
- Για κάθε 5 ορθογραφικά/γραμματικά λάθη: αφαίρεση **μίας (1) μονάδας**
- Απουσία τονισμού: αφαίρεση **μίας (1) μονάδας**

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στρατής Μυριβήλης, *Η ζωή εν τάφω*, «Η μυστική παπαρούνα» (απόσπασμα)

[...] Προχώρεσα ως την άκρη του χαρακώματος του λόχου μας. Ως την έβγαση των συρματοπλεγμάτων. Εκεί είναι μια μυστική πόρτα που σφαλνά μ' ένα αδράχτι οπλισμένο με αγκαθωτά τέλια. Επειδή το μέρος είναι ένα νταμάρι όλο πέτρα και δε σκάβεται, σήκωσαν ένα προκάλυμμα με γεώσακους. Έτσι λένε κάτι σακιά μεγάλα με χώμα που μ' αυτά οχυρώνουν τα πετρώδικα χαρακώματα. Τα τσουβάλια αυτά κείτουντ' εδώ χρόνον-καιρό έτσι. Θα φάγαν υγρασίες, βροχάδες, χιόνια και ήλιους. Ήρθαν και σάπισαν από τα νερά, ο ήλιος τα τσουρούφλισε και τα 'καψε. Τραβώ το δάχτυλό μου πάνω τους. Λιώνει η λινάτσα. Σαν τα ξεθαμμένα ρούχα των πεθαμένων που ξεφτάνε, σταχτωμένα, με το πρώτο άγγιγμα. Είναι τσουβαλάκια φουσκωμένα-κάργα, όπως τα πρωτογέμισαν. Άλλα πάλι κρεμάζουν σαχλά, μισοαδειανά. Κάτου από το δυνατό φεγγάρι μοιάζουν με ψοφίμια σκυλιών, άλλα πρησμένα κι άλλα ξαντεριασμένα, σωριασμένα τόνα πάνου στ' άλλο.

[...] Λοιπόν τότες έγινε μίαν αποκάλυψη! Μόλις ξεφούσκωσε αυτό το σακί, χαμήλωσε η καμπούρα του και ξεσκέπασε στα μάτια μου μια μικρήν ευτυχία. Αχ, μου 'καμε τόσο καλό στην ψυχή, λίγο ακόμα και θα πατούσα μια τσιριξιά χαράς.

Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακιασμένους γεώσακους. Και μου φανερώθηκε έτσι ξαφνικά τούτη τη νύχτα που 'ναι γιομάτη θάματα. Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομαγμένος. Τ' άγγισα με χτυποκάρδι, όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο. Είναι μια παπαρούνα. Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα.

Αν μπορούσε να τη χαρεί κανένας μέσα στο φως του ήλιου, θα 'βλεπε πως ήταν άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση. Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη. Το τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο. Έχει κι έναν κόμππο που δεν άνοιξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός. Και θα 'ναι δυο λουλούδια τότες! Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου. Αιστάνουμαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής.

Ερώτηση

- B1. α) i)** Να εντοπίσετε στο απόσπασμα **δύο (2)** χαρακτηριστικά που αποδίδονται στους γεώσακους και **δύο (2)** χαρακτηριστικά που αποδίδονται στην παπαρούνα.
- ii)** Να εξηγήσετε τη συμβολική λειτουργία των γεώσακων και της παπαρούνας.

(μονάδες 6)

Απάντηση:

ΓΕΩΣΑΚΟΙ	ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ
α i) Χαρακτηριστικά που αποδίδονται (4x1=4)	
<ul style="list-style-type: none">• «σακιά μεγάλα με χώμα»• «μ' αυτά οχυρώνουν τα πετρώδικα χαρακώματα»• «τσουβάλια»• «σάπισαν από τα νερά»• «ο ήλιος τα τσουρούφλισε και τα 'καψε»• «Λιώνει η λινάτσα»• «Σαν τα ξεθαμμένα ρούχα των πεθαμένων που ξεφτάνε, σταχτωμένα, με το πρώτο άγγιγμα»• «Είναι τσουβαλάκια φουσκωμένα-κάργα, όπως τα πρωτογέμισαν»• «Άλλα πάλι κρεμάζουν σαχλά, μισοαδειανά»• «...μοιάζουν με ψοφίμια σκυλιών• άλλα πρησμένα κι άλλα ξαντεριασμένα»• «...σωριασμένα τόνα πάνου στ' άλλο»• «σαπρακιασμένους»	<ul style="list-style-type: none">• «Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα»• «...ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα»• «...άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση»• «...καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη»• «Το τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο»• «Έχει κι έναν κόμππο που δεν ανοίξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός. Και θα 'ναι δυο λουλούδια τότες!»• «Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου»
α ii) Συμβολική λειτουργία (2x1=2)	
<ul style="list-style-type: none">• πόλεμος• θάνατος• φθορά• αποσύνθεση• διάβρωση• εγκατάλειψη• καταστροφή• σαπίλα• δυστυχία	<ul style="list-style-type: none">• ειρήνη• ελευθερία• ζωή• δημιουργία• ευτυχία• ομορφιά της ζωής• ελπίδα• αισιοδοξία• χαρά

β) i) Να επισημάνετε **δύο (2)** εκφραστικά μέσα με τα οποία δίνεται η «αποκάλυψη» της παπαρούνας και να τεκμηριώσετε με αναφορές μέσα από το κείμενο.

ii) Να σχολιάσετε την επίδραση που έχει στη συναισθηματική διάθεση του αφηγητή η «αποκάλυψη» της παπαρούνας κάνοντας αναφορά σε **δύο (2)** στοιχεία.

(μονάδες 6)

Απάντηση:
β) i)

Εκφραστικά μέσα με τα οποία δίνεται η «αποκάλυψη» της παπαρούνας (2 x 2 = 4 μονάδες)
<ul style="list-style-type: none">• Εικόνες: «Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομαγμένος. Τ' άγγισα με χτυποκάρδι», «Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα», «...ήταν άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση», «Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη», «Το τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο», «Έχει κι έναν κόμππο που δεν άνοιξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του»
<ul style="list-style-type: none">• Χρήση επιθέτων: μεγάλη, καλοθρεμμένη, ανοιγμένη, μικρή, βελουδένια, άλικη, μαύρο, μαβιές, καλοθρεμμένο, γεμάτο, ντούρο, χνουδάτο, πράσινη
<ul style="list-style-type: none">• Μεταφορές: μου 'καμε τόσο καλό στην ψυχή, λίγο ακόμα και θα πατούσα μια τσιριζιά χαράς, Αιστάνουμαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής
<ul style="list-style-type: none">• Παρομοιώσεις: όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα
<ul style="list-style-type: none">• Επανάληψη: Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακιασμένους γεώσακους, Είναι μια παπαρούνα. Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, Και θα 'ναι δου λουλούδια τότες! Δου λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου
<ul style="list-style-type: none">• Προσωποποίηση: (το σακί) ξεσκέπασε στα μάτια μου μια μικρήν ευτυχία, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση, Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, Έχει κι έναν κόμππο που δεν άνοιξε ακόμα, Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός

Απάντηση:
β) ii)

Η «αποκάλυψη» της παπαρούνας επιδρά θετικά και αλλάζει ριζικά τη συναισθηματική διάθεση του αφηγητή. **(1 μονάδα)**

Δύο αναφορές:

- έκπληξη και ψυχική ταραχή
- δέος
- χαρά, ευφορία, ευτυχία
- έγνοια και ανησυχία για την παπαρούνα
- αισιοδοξία
- ελπίδα

- συγκίνηση
- ενθουσιασμός

(2x0,5=1 μονάδα)

Σημείωση: Οι μαθητές μπορούν να απαντήσουν είτε απλώς αναφέροντας τα συναισθήματα, είτε τεκμηριώνοντάς τα με παραπομπές στο κείμενο.

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Μίλτος Σαχτούρης, *Η Αποκριά*

Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή
η αποκριά
το γαϊδουράκι γύριζε μες στους έρημους δρόμους
όπου δεν ανάπνεε κανείς
πεθαμένα παιδιά ανέβαιναν ολοένα στον ουρανό
κατέβαιναν μια στιγμή να πάρουν τους αετούς τους
που τους είχαν ξεχάσει
έπεφτε χιόνι γυάλινος χαρτοπόλεμος
μάτωνε τις καρδιές
μια γυναίκα γονατισμένη
ανάστρεφε τα μάτια της σα νεκρή
μόνο περνούσαν φάλαγγες στρατιώτες εν δυο
εν δυο με παγωμένα δόντια

Το βράδυ βγήκε το φεγγάρι
αποκριάτικο
γεμάτο μίσος
το δέσαν και το πέταξαν στη θάλασσα
μαχαιρωμένο
Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή
η αποκριά.

(Ποιητική συλλογή *Με το πρόσωπο στον τοίχο*, 1952)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: Μίλτος Σαχτούρης, *Ο Ελεγχτής*

Ένας μπαξές γεμάτος αίμα
είν' ο ουρανός

και λίγο χιόνι
 έσφιξα τα σκοινιά μου
 πρέπει και πάλι να ελέγξω 5
 τ' αστέρια
 εγώ
 κληρονόμος πουλιών
 πρέπει
 έστω και με σπασμένα φτερά 10
 να πετάω

(Ποιητική συλλογή *Τά φάσματα ή ή χαρά στον άλλο δρόμο*, 1958)

Ερώτηση

B2.

α) Ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ποίησης του Μίλτου Σαχτούρη είναι η χρήση υπερρεαλιστικών/ εξωπραγματικών εικόνων.

i) Να εντοπίσετε και να παρουσιάσετε **μια (1)** υπερρεαλιστική / εξωπραγματική εικόνα από κάθε ποίημα.

ii) Να εξηγήσετε τι επιδιώκει να προβάλει το ποιητικό υποκείμενο με τη χρήση της κάθε μιας υπερρεαλιστικής εικόνας όσον αφορά στο θέμα του πολέμου.

(6 μονάδες)

Ενδεικτική απάντηση:

«Η Αποκριά»	«Ο Ελεγκτής»
<p>Υπερρεαλιστικές/εξωπραγματικές εικόνες:</p> <p>1. «πεθαμένα παιδιά ανέβαιναν...ξεχάσει»</p> <p>Παιδιά πεθαμένα ανεβαίνουν στον ουρανό και κατεβαίνουν για μια στιγμή για να πάρουν τους χαρταετούς τους, που είχαν ξεχάσει.</p>	<p>Υπερρεαλιστικές/εξωπραγματικές εικόνες:</p> <p>1. «Ένας μπαξές γεμάτος αίμα είν' ο ουρανός/και λίγο χιόνι»</p> <p>Ο ουρανός παρομοιάζεται με κήπο, στον οποίο μπορεί κανείς να δει άφθονο αίμα και λίγο χιόνι.</p> <p>Επιδίωξη Π.Υ.: Να αποδώσει τα δεινά των Ελλήνων (στα δύσκολα</p>

Επιδίωξη Π.Υ.: Να παρουσιάσει τα αθώα θύματα της Κατοχής και του Εμφυλίου. Τα παιδιά είναι νεκρά (από το κρύο, την πείνα και τις κακουχίες του πολέμου). Εικόνα που παραπέμπει και στις μαζικές εκτελέσεις πληθυσμών, ακόμη και παιδιών, από τους Γερμανούς κατακτητές (Κατοχή). Ωστόσο, διατηρώντας την παιδικότητά τους, κατεβαίνουν για να πάρουν τους ξεχασμένους αετούς τους. Το Π.Υ. εκφράζει την κρυφή ελπίδα/επιθυμία ότι ακόμη και στο ύστατο ταξίδι τους θα διατηρήσουν την παιδική τους ψυχή και τη διάθεσή τους για παιχνίδι. Έτσι, τα διασώζει από την πραγματική εικόνα του θανάτου και τους επιτρέπει μια υπέρβαση αντάξια της αθώας ψυχής τους.

2. «έπεφτε χιόνι γυάλινος χαρτοπόλεμος»

Το χιόνι είναι σαν γυάλινος χαρτοπόλεμος που ματώνει τις καρδιές.

Επιδίωξη Π.Υ.: Να αναδείξει ότι το κρύο αλλά και η δράση των Ελλήνων κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου (και της Κατοχής) μετατρέπουν τον αθώο χαρτοπόλεμο σε έναν γυάλινο πόλεμο που ματώνει καρδιές, έχοντας ως αποτέλεσμα τον θάνατο. Το κρύο των φονικών χειμώνων συνάμα αντικατοπτρίζει τη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων της εποχής: η παγωνιά που επικρατεί έξω είναι ίδια με την παγωνιά που επικρατεί στις ψυχές τους.

3. «Το βράδυ βγήκε το φεγγάρι...μαχαιρωμένο».

Μετεμφυλιακά χρόνια, κατά την περίοδο του πρόσφατου ολέθριου Εμφυλίου πολέμου, αλλά και της Κατοχής που προηγήθηκε), το αίμα των νεκρών, τους πολλούς θανάτους (Ο ουρανός καθρεφτίζει τα δεινά τους).

2. «έσφιξα τα σκοινιά μου... ελέγξω τ' αστέρια»

Ο ποιητής ως ο ελεγκτής των αστεριών οφείλει να μεταβεί στον χώρο του ουρανού, τρέπεται έτσι σ' έναν μηχανοδηγό που ετοιμάζει την πτήση του ή την ανοδική του πορεία.

Επιδίωξη Π.Υ.: Να υποδηλώσει την αποφασιστικότητα του ποιητή και την αφοσίωσή του στο χρέος του που αφορά στην καθοδήγηση και τον προσανατολισμό των Ελλήνων προς ένα νέο ξεκίνημα, μια νέα αρχή στην πορεία τους, που θα βασίζεται στις κατάλληλες αρχές και αξίες (αλληλοκατανόηση, αγάπη, συγχώρεση), με την ελπίδα ενός καλύτερου και αρμονικότερου μέλλοντος.

3. «εγώ κληρονόμος...πετάω»

Ο ποιητής λαμβάνει ως κληρονομιά από τον κόσμο των πουλιών τη δυνατότητα να κινείται ελεύθερος σ' ένα κόσμο που βρίσκεται πάνω από τα συνήθη δεσμά της ανθρώπινης υπόστασης.

Επιδίωξη Π.Υ.: Να διαφανεί ότι ο ποιητής, ως πνευματικός άνθρωπος, αντικρίζει με ευαισθησία τα προβλήματα της εποχής του στην ολότητά τους. Παράλληλα, να διαφανεί ότι έχει τη δυνατότητα να κινείται σε υψηλότερους

Μόλις βγαίνει στον νυχτερινό ουρανό το αποκριάτικο φεγγάρι, οι άνθρωποι με μίσος το μαχαιρώνουν, το δένουν και το πετούν στη θάλασσα.

Επιδίωξη Π.Υ.: Να αναδείξει με ιδιαίτερα παραστατικό τρόπο το μίσος που κατακλύζει τις ψυχές των ανθρώπων και εκδηλώνεται τυφλά προς οποιονδήποτε και προς οτιδήποτε. Ακόμα και το μαγικό αποκριάτικο φεγγάρι που στέκεται με την επιβλητική παρουσία του στον ουρανό ως παρατηρητής ή κριτής των όσων εκτυλίσσονται την περίοδο του εμφυλίου πολέμου, το θεωρούν εχθρικό, δεν γίνεται ανεκτό γι' αυτό και εξολοθρεύεται, μαχαιρώνεται και ρίχνεται βίαια στη θάλασσα. Αδιαφορούν για όσα τους ενώνουν καθώς και για την ασημαντότητά τους μπροστά στην απεραντοσύνη του σύμπαντος.

4. «μια γυναίκα γονατισμένη...σα νεκρή»

Μια γυναίκα γονατισμένη αναστρέφει τα μάτια της σαν νεκρή. Απονεκρωμένη η ματιά της όπως και η ψυχή της .

Επιδίωξη Π.Υ.: Μέσω αυτής της εικόνας παρουσιάζονται οι άνθρωποι της εποχής, που ζούσαν τον εφιάλτη του πολέμου, μη έχοντας πια καμία ελπίδα και καμία δύναμη να αντιδράσουν. Παρά το γεγονός ότι βρίσκεται σε στάση ικεσίας με τα μάτια στραμμένα προς τον ουρανό, γεγονός που εκφράζει ανείπωτο πόνο, ωστόσο είναι ανήμπορη να δράσει ή να παρακαλέσει. Η στάση και η συμπεριφορά της θυμίζουν έναν νεκρό. (είναι εντελώς παθητική).

χώρους και ότι απέχει από τη διάθεση αλληλοσπαραγμού που έχει κατακλύσει τη σκέψη των υπολοίπων. Επιπλέον, να διαφανεί ότι αναλαμβάνει το καθήκον του να προσφέρει στους συμπολίτες του την οπτική εκείνη που θα τους βοηθήσει να επιστρέψουν σε μια αρμονικότερη συνύπαρξη. Τέλος, να διαφανεί ότι οφείλει να ελέγξει το φως των αστεριών και να αποκαταστήσει έτσι την επικοινωνία των ανθρώπων με τον ουρανό, μέσα από τα ιδανικά και τις αρετές.

Σημείωση: Στην περίπτωση που οι μαθητές αναφερθούν στη συγκεκριμένη εικόνα, η απάντηση γίνεται αποδεκτή (τολμηρή εικόνα ως χαρακτηριστικό της υπερρεαλιστικής γραφής).

Εντοπισμός: $0,5 \times 2 = 1$ μονάδα

Καταγραφή/Παρουσίαση: $2 \times 1 = 2$ μονάδες

Επιδίωξη Π.Υ.: $2 \times 1,5 = 3$ μονάδες

(ΣΥΝΟΛΟ: 6 ΜΟΝΑΔΕΣ)

β) i) Να προσδιορίσετε το κοινό ιστορικό πλαίσιο των δύο ποιημάτων.

ii) Να παρουσιάσετε τα συναισθήματα που δημιουργεί στο ποιητικό υποκείμενο η παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένους στίχους από το κάθε ποίημα (**ένα σημείο**).

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

i) Κοινό ιστορικό πλαίσιο: (1 μονάδα)

Η σύγχρονη ιστορική πραγματικότητα του Π.Υ.:

Εμφύλιος Πόλεμος 1946-1949

Μήνες από Γερμανική Κατοχή 1941-1944

Μετεμφυλιακά χρόνια (κυρίως στον *Ελεγκτή*)

Σημείωση: Οποιαδήποτε από τις παραπάνω επιλογές γίνεται δεκτή.

ii)

	Συναισθήματα που προκαλεί η παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα στο Π. Υ. ($2 \times 1 = 2$ μονάδες)	Αναφορά/στίχοι ($2 \times 0,5 = 1$ μονάδα)
--	--	--

<p>«Η Αποκρία»</p>	<p>Πόνος, πίκρα, θλίψη, λύπη, στεναχώρια, φρίκη, απογοήτευση</p> <p>Η πρόσφατη, φρικτή περίοδος του Εμφυλίου απωθείται από τη μνήμη του ποιητικού υποκειμένου ως μια δυσάρεστη και επώδυνη εμπειρία που έχει συμβεί σε ένα μακρινό παρελθόν, σε έναν άλλο τόπο, σε έναν άλλο κόσμο</p>	<p>«Μακριά σ' έν' άλλο κόσμο γίνηκε αυτή η αποκρία»</p>
<p>«Ο Ελεγκτής»</p>	<p>Πόνος, πίκρα, θλίψη, λύπη, στεναχώρια, απογοήτευση</p> <p>Το πρόσφατο φρικτό παρελθόν με όλες τις απώλειες έχει επηρεάσει συναισθηματικά/ψυχικά το Π.Υ. Το έχει διαλύσει, καταρρακώσει, τραυματίσει ψυχικά· εντούτοις το Π. Υ. δεν είναι διατεθειμένο να υποκύψει στις εσωτερικές του πληγές. Δεν σκοπεύει να αφήσει την οδύνη του παρελθόντος να το εμποδίσει από τη διεκδίκηση ενός καλύτερου μέλλοντος και μιας καλύτερης διαβίωσης για τους συνανθρώπους του.</p>	<p>«εγώ/κληρονόμος πουλιών/ πρέπει/ έστω και με σπασμένα φτερά/να πετάω»</p>

III. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ν. Εγγονόπουλος, Νέα περί του θανάτου του Ισπανού ποιητού Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα στις 19 Αυγούστου του 1936 μέσα στο χαντάκι του Καμίνο ντε Λα Φουέντε

...una acción vil y disgraciado*

Η Τέχνη κι η ποίηση δεν μας βοηθούν να ζήσουμε:
η τέχνη και η ποίησις μας βοηθούνε
να πεθάνουμε

περιφρόνησις απόλυτη
αρμόζει
σ' όλους αυτούς τους θόρυβους
τις έρευνες
τα σχόλια επί σχολίων
που κάθε τόσο ξεφουρνίζουν
αργόσχολοι και ματαιόδοξοι γραφιάδες
γύρω από τις μυστηριώδικες κι αισχρές συνθήκες
της εκτέλεσως του κακορίζικου του Λόρκα
υπό των φασιστών

μα επί τέλους! πια ο καθείς γνωρίζει πως
από καιρό τώρα
—και προ παντός στα χρόνια τα δικά μας τα σακάτικα—
είθισται
να δολοφονούν
τους ποιητάς

*μια πράξη άναντρη και απεχθής

Ερώτηση B3.

Να αναπτύξετε τη στάση των δημοσιογράφων απέναντι στο γεγονός της δολοφονίας του Λόρκα τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με αναφορές σε συγκεκριμένους στίχους από το ποίημα **(2 σημεία)**.

(μονάδες 8)

Ενδεικτική απάντηση:

- Οι δημοσιογράφοι λειτουργούν ως γραφιάδες, δεν αποκαλύπτουν την αλήθεια για τη δολοφονία του Λόρκα, παρουσιάζουν το γεγονός ως θάνατο και όχι ως εκτέλεση/δολοφονία.

Τεκμηρίωση: ο μακροσκελής τίτλος «Νέα περί...ντε λα Φουέντε» ως τέχνασμα για προσέλκυση του ενδιαφέροντος του αναγνωστικού κοινού

- Δεν μεταδίδουν νέα για τον θάνατο του Λόρκα αλλά πραγματοποιούν ατελείωτες συζητήσεις και κουτσομπολιά για τις συνθήκες της δολοφονίας του.

Τεκμηρίωση: «αργόσχολοι και ματαιόδοξοι γραφιάδες»

- Δεν αποκαλύπτουν τα πραγματικά πολιτικά κίνητρα της δολοφονίας του Λόρκα και ανακυκλώνουν σχόλια επί σχολίων. Ο τρόπος με τον οποίο σχολιάζει ο τύπος το γεγονός, τον «εκτελεί» για δεύτερη φορά. Επιμένουν σε επουσιώδεις λεπτομέρειες και δεν ερμηνεύουν τα βαθύτερα αίτια της δολοφονίας: Αντιπνευματική συμπεριφορά και νοοτροπία, εχθρική συμπεριφορά σε ό, τι δεν είναι σύμφωνο με τα μέτρα της- πολιτικός και πνευματικός μαρασμός.

Τεκμηρίωση: «σ' όλους αυτούς τους θόρυβους, τις έρευνες, τα σχόλια επί σχολίων»

(2 x 3 =6 μονάδες)

(2 x 1 =2 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Α/Α			ΜΟΝΑΔΕΣ	ΓΡΑΠΤΑ									
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ													
1	Α.Ι.1	ΠΕΡΙΛΗΨΗ	8										
2	Α.Ι.2	ΤΡΟΠΟΣ ΠΕΙΘΟΥΣ	4										
3	Α.Ι.3	ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΘΕΣΗΣ ΣΥΓΓΡ.	2 2Χ1=2(4)										
4	Α.Ι.4	ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	3Χ1=3 (3)										
5	Α.Ι.5	ΜΕΤΑΦΟΡ.-ΣΥΝΥΠΟΔ. ΓΛΩΣΣΑ	1 2Χ1=2 (3)										
6	Α.Ι.6.	ΣΥΝΩΝΥΜΑ	2Χ2=4 (4)										
7	Α. Ι.7.	ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΝΕΑΣ ΛΕΞΗΣ ΑΠΟ Β΄ ΣΥΝΘΕΤ.	4Χ0,5=2 2Χ1=2 (=4)										
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ													
8	Α.ΙΙ.Α	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	12										
9	Α.ΙΙ.Β	ΔΟΜΗ	12										
10	Α.ΙΙ.Γ	ΕΚΦΡΑΣΗ	12										
11	Α.ΙΙ.Δ	ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ	4										
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ													
12	Β.1.α.	ΔΥΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡ. ΓΕΩΣΑΚΩΝ ΔΥΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡ. ΠΑΠΑΡ. ΣΥΜΒΟΛ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	2Χ1=2 2Χ1=2 2Χ1=2 (=6)										
13	Β.1.β.	ΔΥΟ ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΑΙΣΘ.ΚΑΤΑΣΤ. ΑΦΗΓ. 2 ΑΝΑΦΟΡΕΣ	2Χ2=4 1 2Χ0,5=1(=6)										
14	Β.2.α.	i)ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΥΠΕΡΡΕΑΛ.ΕΙΚΟΝΕΣ ii)ΕΠΙΔΙΩΞΗ Π.Υ.	0,5Χ2=1 2Χ1=2 2Χ1,5=3(=6)										
15	Β.2.β	i) ΚΟΙΝΟ ΙΣΤΟΡ.ΠΛΑΙΣΙΟ ii) ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ Π. Υ. ΣΤΙΧΟΙ	1 2Χ1=2 2Χ0,5=1(=4)										
16	Β.3.	ΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡ. ΑΝΑΦΟΡΕΣ	2Χ3=6 2Χ1=2 (=8)										
ΣΥΝΟΛΟ			100										